

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ an 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor.,
 $\frac{1}{4}$ an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Goană sistematică.

I.

Foile ungurești au pornit de un bun dărab de vreme o sistematică goană împotriva noastră. După ce cu tradările oculte de patrie au cam sfectit-o, iar simpatiile noastre cu „patria mumă” s'au dovedit numai de niște lozince acomodată de a arunca năsip în ochii publicului maghiar, au dat acum un alt teren cu mult mai plausibil, spre a exploata credulitatea publicului suprasensibil unguresc.

E vorbă de nici mai mult, nici mai puțin, că adecă noi românii expropriem clasa mijlocie maghiară și cumpărăm în ruptul capului bunurile mărunte ungurești. Aproape nu este zi, ca Ujságul din Cluj, acompaniat de glasul celorlalte coalarmante din provincie să nu surprindă lumea cu o senzațională știre, că o nouă moșie ungurească (citatul e cu numărul și estensiunea oficioasă dela Cărțile funduare competente) să nu fi ajuns pe mâinile românilor. Pe urma acestora apoi se pornesc arhișovinistele Pesti Hirlap și Budapești Hirlap și atrag atențiunea guvernului maghiar asupra expansiunii economice a valahilor, asupra primejdiei...

Am urmărit de mult goana aceasta sistematică a foilor maghiare cu atențiune. Și am urmărit și expansiunea teritorială valahă cu deosebită atențiune, bucurându-ne din suflet, că românii noștri săteni pun mâna pe moșiile mărunte nemeșești, cari de altcum azi între împrejurările schimbate nici o posibilitate de a exista și pe mai departe, ca bunuri nemeșești, nu mai au.

În Ardeal sunt o mulțime de moșii boierești în extenziune dela 100 până la o mie de iugăre, cari

azi sunt mai toate îngropate în datorii.

Pe Murăș, pe Târnavă, pe Someș, pe Câmpie și în celelalte părți ale fostelor comitate ungurești aproape nu este comună, în a cărei hotar să nu se afle una, două sau mai multe moșii boierești, rămasă erezilor, dela foștii nemeși, cari aici trăiau și prosperau pe timpurile iobăgiei. Înainte de anul 48 cultivarea acestor moșii mijlocii se făcea prin iobagii glebae adstricti, și astfel viața unui nemeș pe o astfel de moșie de 500—600 iugăre nu lăsa nimic de dorit.

Anul 48 însă a adus mari schimbări în felul de a trăi și a se ținea la suprafață a ăstor boierași.

Desrobirea iobagilor, cultivarea moșiilor cu mijloace nouă și supraveghere proprie a făcut, ca mulți din foștii nemeși să țină chiar și de coarnele plugului și să-și conducă economia în persoană. Simplitatea traiului, începutul unei ere civilizate însă a adus cu sine, cași epoca aceasta de tranziție să fie biruită de domnia de erii și stăpânii de mâine, mai ales, că în definitiv nemeșii aceștia bătrâni erau economi și ei, pentru cari plugul și vieța dela sate era încă o desfătare.

A venit însă veacul nou, veacul modern, anii constituționali, când împrejurările au restabilit ordinea constituțională și țara a ajuns iarăși în ogașie obișnuită. Budgetul, oficiile, traiul ușor și strălucitor a ademenit atunci pe fiii foștilor nemeși de pe la satele românești, și cu sutele tăbăreau la centrele comitatelor, apoi la Cluj, Budapesta umblând cu jând după officii publice, după strălucire și mărire ieftină. Și până când tații acestor strănepoți ai lui Árpád umblau în atilă și cisme, țineu de coarnele plugului și erau sufletul economiei pe pământul lor, copiii lor se rușinau de această meserie, care

miroasă a sat, a pământ, a earbă verde și se refugiau cu toată puterea dinaintea unei astfel de vieți în oficiile comitatelor și a statului.

Așa ne-a surprins apoi deodată, că în definitiv aceste moșii sunt astăzi — fără stăpân. Adecă țără stăpân au început a fi în momentul, când stăpânii acestora au părăsit curiile, casele lor dela sate și s'au refugiat la orașe dinaintea unei vieți incomoade, obositoare dela sate. Și dacă chiar ar trebui să stabilim un termen, de când e început procesul acesta de emigrare a nemeșilor dela sate, apoi deloc n'am greși, dacă am stabili termenul de odată cu erele constituționale, când statul, comitatul chemă cu tot dinadinsul pe urmașii foștilor nemeși dela sate, la centrele comitatelor și în serviciul statului.

Astăzi desolarea acestora natural, că e completă. Un bun, o moșie nemeșească de cinci-șase sute iugăre azi exista nu mai poate. Îndatăce stăpânul acesteia nu mai locuiește acasă, în cutare sat de pe Câmpie, ci se îmbuibă în Cluj, în Budapesta, e poate deputat, etc., cu un cuvânt, îndată ce altul îi poartă economia, sau ce e și mai trist, și-a dat moșia în arândă, zilele unei astfel de moșii îi sunt numărâte. Cu ajutor de stat, cu ajutorul băncii austro-ungare va mai trage ea de moarte un an doi, zece, dar sfârșitul ei e sigur.

Astăzi însuși statul e convins, că soarta urmașilor vechilor nemeși e desperată și că moșiile lor de fapt nu se pot susține, până-ce proprietarii nu se vor reintoarce acasă la vetrele lor și vor începe o viață rurală. Vorba aceasta însă e toacă la urechea surdului. Cel-ce are înaintea numelui său vre-un atribut, cel-ce mai are și amintirea unor părinți cu vază și moșie frumoasă, acela nici o voie nu mai are de a

părăsi orașul și a se retrage în vre-un sat lipsit de cele mai elementare trebuințe, în cutare vale, ascunsă și uitată de lume. Prin comasări, segregări a încercat statul, ca se crează o nouă clasă de mijloc, care să ducă alte idei în politica maghiară-economică; a cugetat, că mulți notari, advocați, medici, privați, cari și-au format nouă moșii — hotarele comunelor, vor fi în situația unei favorabile, de a mântui clasa de mijloc a proprietarilor maghiari. Azi acești noi nemeși trebuie să esperieze aceeași tristă situație, în care cei dintâiu tag de moarte.

Aceasta este situația reală a proprietăților mijlocii nemeșesti domnilor dela Ujságuri și procesul acesta de desolare nu veți fi în stare al opăci nici D-voastră, nici statul nici altă putere lumească, căci împrejurările fatale sunt mai puternice decât D-voastră.

Pentru proprietarii D-voastră de mijloc numai o scăpare mai este: Ca să-și părăsească slujbele și serviciile de pela comitate și stat și să se reîntoarcă acasă la economie. Aceasta însă după calculul omenesc deocamdată nu se poate prevedea. Iar arânzile și venitele acestor moșioare vor rămânea tot numai 5000—6000 cor. anual față de pretenșiunile unui traiu acomodat, ce boerii D-voastră duc la orașe, care consumă

zeci de mii. Diferența se înțelege trebuie acoperită din imprumuturile ipotecare de pe moșia din cutare sat — și pasul prim spre prăpastie s'a făcut.

Fragment din un discurs anticipat al Contelui Tisza István.

...Onorată Cameră! ..Și sunt deplin convins, că guvernul, ce se prezentează astăzi înaintea On. Camere e expresiunea unei vechi și ferbinte dorinți, este întruchiparea idealului tănuit alor milioane de suflete, și simbolul muncii cinstitute și-al dreptății imparțiale. Iar programul activității sale viitoare, vast, bine-chibzuit, bazat pe lungi experiențe, — uneori amare, — din trecut și din prezent o răsunet glasului vremilor, ce le trăim, începutul unei epoce de regenerare și un pas sigur către fericirea atât de mult dorită de către popoarele acestei patrii iubite.

Când am deci onoarea a prezenta On. Camere acest guvern nou și a însemna totodată prăpastia, ce există între el și seria guvernelor antecedente, declar solemn, că nu scopuri laterale și ascunse m'au călăuzit în formarea lui, nici idei răsvrătitoare, nici gânduri sacrilege în contra tradițiilor și instituțiilor noastre din trecut: ci pur și simplu am cedat glasului vremilor de acum, când mi-am pus toate puterile și nu am cruțat nici o osteneală pentru cimentarea lui.

Pentru că, On. Cameră, când democrația cu putere elementară își agită valurile puternice amenințând în tot momentul cu răsturnare naia guvernelor conservative și liberale retrograde: când socialismul, ca o suflare rece, trece prin toate încheieturile organismului învechit al vieții noastre sociale, și îi amortăște nervii și îi îngheață circulația lentă a sângelui, când naționalis-

mul, forța pururea tinere, unificativă, specifică înăscuta raselor, încet și în mod latent îmbracă forme de viață, ce-și pretind dreptul de trainică existență: trebuie să vedem cu toții, că a sosit timpul, când mersul firesc al lucrurilor nu-l mai putem împiedeca cu politica de căpătueli, de nepotism, de interese materiale și familiare de supremație privilegiată, și de feudalism, ci trebuie să dăm popoarelor conștie acum de demnitatea lor omenească, ce poartă „pondus et aestus diei“, libertatea și drepturile, ce le reclamă firea lor rațională.

Suntem ajunși astăzi în punctul mort, ce în viața milenară a neamurilor se chiamă „moment istoric“, când prin o forță inerentă lucrurilor, trebuie să dispară forme vechi și sterpe, principii ezaurite, organisme deșirate, legi rămase literă moartă și locul lor să-l ocupe principii pline de putere rodnică și organisme tari și sănătoase, cari să poată suporta sguduirile și sbuciumările, ce le produc eternele legi ale firii omenești, când se schimbă în muncă și progres, apoi în bunăstare și fericire.

A nu ținea cont de acest pas al vremii, e totatăta, cât a ne închide calea dinaintea potopului, ce vine în urma noastră, cât a ne îngropa între ruinele unei cetăți părăsite de păzitori și casnici.

Și barem de ar avea ceva rezultat pozitiv acest sacrificiu voluntar de noi înșine, barem dacă am putea mântui ceva, din ce nu se mai poate mântui.

Opintirile zădărnice însă a oamenilor noștri politici; mișcarea în los atât de sterila a guvernelor, ce s'au perândat în deceniile din urmă stârnind pretutindenea valuri de nemulțumire și indignare prin anacronismul politic, ce-l urmau — arată până la evidența, că anomalia vieții noastre politice, ce o trăim, a devenit insuportabilă și

FOIȚA.

Singur...

Te-ai oprit la geamuri
Și 'mi colinzi streine...
...Mă pătrunde dorul
Zilelor senine;

Mă pătrunde jalea,
Și-ți ascult cântarea,
Ce se frânge 'n geamuri
Yuietând ca marea.

Stropi de ploaie rece
Cad mereu... și 'n noapte
Cresc misterioase
Zainicele șoapte..

Singur în odaie,
Adâncit în visuri,
Yăd cum cresc în juru-mi
Largele abisuri...

— Fuși'mi dela geamuri,
Sunt sătul de tine!...
...Ori sunt stinse toate
Zilele senine?...

Hamlet.

Puișorii.

— Povestire originală a »Unirii«. —
(Continuare și fine).

— Nu mi-e ciudă, ea de bunăseamă și-a uitat să-mi pună ceva în traistă, zise băiatul uimit cu totul că boul vorbea.

— Pune mâna pe cornul meu cel stâng, zise boul și zi: „Cornule dechide-te și tot felul de bunătăți arată-mi“. Pătruț făcu precum îl sfătui boul. Luă cornul, spuse vorbele, și numai ce se puse pe iarba verde o masă mândră cu tot felul de mâncări. El mănecă și se satură. Mai ales îi plăcură prăjiturile. Erau câteva farfurii pline.

Boul zise: Te-ai săturat?

— M'am săturat.

— Puneți de-oparte aci în tufe în marginea pădurii o farfurie cu prăjituri, că și-or prinde bine mâne, zise iarăși boul. Copilul însă nu vru.

— Eu le-aș fi ascuns toate, zise Ionică la întâia povestire a pățaniei celor doi frați.

— Pentru ce? — îl întrebă bunicul.

— Să le mănec pe rând pe toate.

— Bine, să le măneci, îi zise moșul, dar așteaptă să vezi ce-a mai urmat. Pătruț n'a pus nimic de-oparte, ci după povăța boului a zis: „Corn închide-te“ și odată n'a mai rămas nimic, nici masă nici mâncări. A pus cornul la locul lui, și seara a dus boii acasă.

— Ei Pătruț, îmi place c'ai adus boii sătui — zise bătrâna — dar tu mi-se pare c'ai flămânzit. Mi-am uitat să-ți pun de mâncare în traistă.

— N'am flămânzit bunică; dumneata se vede nici nu ști, că ai un bou minunat, răspuse Pătruț, și-i povesti toată pățania cu cornul. Bunica zimbi cu bunătațe, dar nu zise nimic.

— Eu n'aș fi spus — zise iar Ionică.

— Pentru ce?

— Apoi mâne scoteam iarăși prăjiturile.

— Dulcețurile și-or pune capul băete, zisea bunicul. Stai numai să vezi ce-a mai urmat. În ziua a doua iar cu boii, dar acum îi pusese bunica de mâncare. Colo pela prânz vine boul.

— Pătruț, vino și-mi ia cornul — zise el.

— Că nu mai am lipsă. Azi am în traistă.

— Nu-i nimic. Azi îți dau alteeva.

Pătruț luă cornul, zise vorbele celea știute, și unde nu începe să curgă din corn, măi dragii mei, un potop de galbini cari străluceau la soare de-ți luau vederile. Se făcu grămada cât masa asta de înaltă!

Boul zise: Ia Pătruț și pune-i bine.

Pătruț privea cu plăcere la bani, dar nu se atinse de ei. Când le spuse mai întâi povestea, aici îl priviră nedumeriți puișorii chiar și Nicușor, cel mai mare.

răul acesta trebuie sonat cu reforme radicale și salutare.

Un exemplu va deborși o falangă de argumente contrare acestor constatări: că, da, există aceasta anomalie și că ea e creațiunea guvernelor de mai înainte, că, până când umbiau să șteargă aparența răului, lă-sau răul să dăinuiască și mai departe.

Nu e aceasta anomalie, că într'un stat liber și independent, ca al nostru, unei părți, pot zice celei mai mari — a cetățenilor, i-s'a făcut imposibilă ori ce dezvoltare culturală, ori ce participare de factori mai de samă în viața publică prin sofisme juridice, prin ambiguități introduse în litera legii, prin opreliști și ante de apucături politice, cari îi țin azi înfășiați în formele politice, și-i constrâng să umble în patria lor, în casa lor, ca într'un labirint cu cărărușe înguste cu mii de cotituri de veto, cu avizuri, provocări și pedepse afișate la tot pasul pentru cece greșesc din întâmplare-grăbind pe cărările aceste. — ?!

Ei bine, On. Camera, ceea ce eu expusei în formă de principii și concluziuni, istoria celor 20 de ani din urmă a naționalităților, o va ști povesti pe lungi și mișcătoare pagini, cu atât mai mișcătoare, cu cât unica vină ce o au este, că conviețuiesc cu noi între hotarele aceleiași țări și vorbesc altă limbă, au alte datini și origine, prin cari își conservează ființa lor etnică ca și noi.

Întăleg On. Camera nedumerirea, ce o deșteaptă în mulți acest discurs, primul și unicul până aci și ea esență și ca formă, rostul din acest scaun prezidențial și poate, că în alte vremuri și între alte împrejurări ar fi un alt anaeronism ruinator și o insultă la adresa atâtor tradițiuni sfinte din trecut astăzi însă când alte principii și idei se împing la suprafață și determină politica tuturor guvernelor, — trebuie să ne gândim, că dacă

e o vătămare față de mai marii noștri din trecut a ne atribui nouă meritele lor, tot așa, ba mai mare păcat am comite față de milioane de suflete, dacă greșelile lor ni-le-am însuși noue, și daeă e grațitudine, să ne aducem aminte cu reverință de acești bărbați providențiali, e cel mai nobil act de pietate a le corega greșelile lor omenești.

Firm convins că programul acestui guvern alcătuit din aceste reforme largi adânc tăietoare în viața noastră politică și socială destinate a sana răul acesta, în butul tuturor preocupățiunilor și al greutăților moștenite dela înaintașii noștri, va fi începutul unei epoci de regenerare și întruhipare a idealului dorit al vremilor noastre, — rog On. Camera, să-mi stea într'ajutor la punerea pietrii fundamentale a acestor reforme, care pentru noi nu poate fi alta, decât *garanța celei mai largi libertăți*, unica bază solidă, pe care se poate zidi fericirea unui neam.

În numele acestei libertăți și cu ajutorul ei voi lucra pentru egala îndreptărire pe toate terenele a tuturor popoarelor, cari locuiesc în această patrie, de ori ce limbă fie ele, căci precum au parte la atâtea sarcini, se cavine, să aibă partea, ce le compete și din beneficii.

Și fiindcă „cultura“ e fericirea cea mai apropiată a popoarelor, voesc, ca toate să aibă o cultură corespunzătoare ființei lor etnice, conform datorințelor și tradițiilor lor strămoșești, căci un popor, ca și o plantă, numai în mediul lui prielnic poate să aducă roada abundantă. — Iar noi de această roadă culturală avem lipsă, nu de limba, datinile și legea lui — cum se făcea în trecut — cari nouă nu ne folosesc nimic, pentru ei însă sunt mijloace indispensabile de asimilare pentru susținerea vieții lor etnice.

Și voesc, să aplic această dreptate în prima linie poporului românesc, ca celui mai

băstinaș pe acestea plaiuri, ca celui mai numărös, ca celui mai credincios ostas, mai conștiu de energia ascunsă în ființa lui etnică și mai râvnitor pentru crearea unui viitor mai bun propriu, și prin urmare și comun.

Voiesc, să le sprijinesc cultura proprie, ce-i nobilizează; să le ridice școli primare și secundare; eventual și o universitate cu limbă de propunere românească; să le ridice biserici; să le salarizez învățătoria; să le dotez preoțimea; să le protejez cu legi și mijloace materiale instituțiunile economice, industriale, artistice, toate amăsurat greutăților, ce le poartă pentru întregul stat.

Să ușurez sarcina țaranului, frate cu glia, atât de sărăcit de biruri directe și indirecte, ce-i iau și ultima îmbrăcătură din gură. — Cu un cuvânt, vreau să fac din această țară un stat modern și după constituțiune nu numai după nume — cum se cuvine unui stat poliglot.

Iar pentru a imprăștiia ori ce nedumerire în privința realizării acestui program sunt convins, că aceea va dispărea de sine dimpreună cu toate greutățile îngrămadite în calea noastră de alte veacuri, când vom mai adauge, că pentru toate acestea există numai o singură cheie: *votul universal, secret și după comune*, a cărui introducere va premerge acestor mari reforme.

În firma speranță, că cu acest discurs numai simțămintele și intențiunile On. Camere le-am tălmăcit, propun la ordinea zilei pentru dezbateri: *votul universal, secret și după comune și chestia naționalităților în modul și între cadrele contemplate mai sus.*

* * *

Un astfel de discurs, pătruns de ideile generoase potrivite veacului în care trăim, — am dori noi să auzim din gura dlui Tisza, ca prim ministru, al unui guvern, că vrea sincer pacea cu naționalitățile. *Cronicarul.*

— Eu aș fi luat cel puțin unul să-i arăt tatei, zise ei. Atâta așteptară ceilalți, care de care voia să se întreacă, să spună cât ar fi luat de mulți.

— Pătruț n'a luat nici unul, continuă bunicul. El știa că banii nu-s ai lui. Și ce nu-i al tău, nu-i frumos să fie. De altfel să vedeți numai mai departe. Pătruț zise „Corn închidete“, banii se adunară în corn și copilul puse cornul la loc. Dar înimbuța i bătea tare căci nici odată n'a mai văzut atâta bănet de aur. Abia apucă s'ajungă acasă și numai decât îi spuse bunicii tot ce văzuse.

Bătrâna surise iar, îl bătu pe umăr, și zise:

— Brav fiilor ești Pătruț. Iată dimineată vei afa pe tatăl tău.

Dimineata i-a dat o cutiuță numai cât una de chibrite și i-a zis: aceasta e simbria ta pe două zile. Dar să n'o deschizi până ce ajungi acasă. Copilul îi sărută dreapta, îi mulțumi, și de-odată se pomeni la ei în curte. Pasămite sf. Duminecă. — ea era bă-

trâna — îl trimisese pe sus cu puterea ei sfântă.

Tatăl său tăia lemne și se bociat:

— Drag copilul meu și drag copilul meu cel ban că l-am lăsat să moară prin pădure.

— N'am murit tată, zise copilul vesel. Iată-mă sănătos încă am câștigat și simbrie. Incepu să povestească tot ce i-se întâmplase. Veni într'aceea și mama lui cea rea cu copilul ei și ascultau cu gurile căscate atâtea minunății.

În urmă Pătruț scoase cutiuța din buzunar și o deschise. Și minune mare se întâmplă! Căsi nouă se zidiră în curte, turme de boi și de oi frumoase umpleau grădina, un sac cu bani de aur plin ochiu înaintea lor. În cutiuță era o bucatică de hârtie și pe ea era scris: „Ți-am dat acestea pentru că ai fost drept și recunoscător“. Pătruț singur știa ceti. Înțelese ce-i scris, dar nu spuse la nime. Acum mama cea rea se lăcomi la averea lui Pătruț și-și trimise și pe copilul său să câștige o astfel de cutiuță plină cu

bonătăți. Ficiorașul ei însă era lacom și le-nes. Plecă în silă la drum și mult rătăci în pădure până ce ajunse la sfânta Duminecă.

— Chiar bine, zise sfânta când îl duse în casă, și așa am lipsă de o sluguliță la boi.

Și dimineata îl trimisese cu boii ca și pe Pătruț și nu-i puse nimic în traistă. El însă când văzu bonătățile ce eșiră din corn întâi ascunse toate prăgiturile și covrigii între spini, și apoi se apucă de mâncat. Și mănca cu lăcomie, încât îl cuprinsesă dureri mari și se văita când ajunse seara cu boii acasă.

— Pare că ți-e rău, îl întrebă sf. Duminecă.

— Mi-e rău da, de foame mi-e rău, că nu mi-ai dat nimic de mâncare azi — zise slugulița.

Sf. Duminecă văzu că-i mincinos și-l mai întrebă:

— N'ai văzut nimic azi doosebit?

— Ce să văd? Stele verzi am văzut

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(39) 4 - 20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.
Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.

Corespondințe.

Sinod protopopesc.

În 19 Martie, preoții din protopopiatul *Arieșului*, și-au ținut obișnuitul sinod de primăvară în comuna *Șonfalău*. Aceasta zi a fost zi de sărbătoare atât pentru preoții aceluia tract cât și pentru poporul din localitate.

S'au adunat preoții în sinod, ca să discute cu toată dragostea de păstori sufletești, chestiuni, cari ar promova interesele turmei încredințate lor, precum și chestiuni, cari sunt de interes general pentru preoțime și biserica noastră întreagă.

Și deși timpul n'a fost tocmai favorabil, preoții din tractul *Arieșului* s'au adunat cu excepțiunea alor doi, — cari s'au scuzat din motive juste — în număr complet. Las' că a contribuit la aceasta, de o parte dorul de a se revedea cel puțin odată preoții aceluia tract protopopesc, iar de altă parte însăși localitatea, în care s'a ținut sinodul, și venerabila figură de păstor a părintelui Alexandru Gajia, preotul din loc, a cărui dragoste și ospitalitate o cunoșteau cu toții.

Pela orele opt deja, aproape toți capii celor patruzeci și cinci de familii din *Șonfalău*, pe cari li păstorește părintele Gajia s'au adunat în haine de sărbătoare înaintea localului preoțesc, pentru ca să se bucore și ei de însemnătețea zilei, ce o așteptau cu atâta dragoste. Așteptau cu neastâmpăr pe păstorii sufletești ai diferitelor comune, să se convingă, că aceia vin să le dea poze, să le dea sfaturi, pe cari nici când nu le vor uita. Și-au reamintit în sufletul lor, ziua de sf. Rusalii din anul trecut, când cu ocaziunea sfințirii casei parohiale nou edifi-

cate prin truda și crățarea părintelui Gajia și a poporului din *Șonfalău*.

Pela orele nouă erau deja sosiți toți preoții și mergând la sf. biserică au început mărturisirea, iar la orele 10 sf. Liturghie. Predica edificatoare a ținut-o părintele Căpălneanu din Vereșmort, dând poporului multe sfaturi bune și îndemnându-i ca să rămână în totdeauna credincioși bisericii, credincioși instituțiilor aceluia a căror întemeietor este însuși Dl nostru Isus Hristos.

După liturghie s'a ținut sinodul protopopesc. Părintele protopop G. Pop, prin o vorbire scurtă, bine echilibrată și instructivă deschide sinodul, dând în câteva cuvinte expresie bucuriei sale, că poate saluta în mijlocul lor și pe noul părinte din Luna de Arieș, pe Ioan Simu.

Ținărul părinte Simu, încă a răspuns în termeni scurți, dar tot așa de elogioși, că se bucură de primirea, cu care a fost așteptat în mijlocul lor, spune, că cu aceeași dragoste frățească, cu care s'a despărțit din sânul preoțimii în mijlocul cărora a fost până acum, cu aceeași iubire își începe noua păstorire și în parohia sa din Luna.

Dintre punctele cele mai esențiale, cari au format obiectul dezbaterii în sinod, notez numai câteva: s'a făcut întregirea membrilor în forul matrimonial de prima instanță, aleși fiind Ioan Simu și Ioan Pop, de ordinari, iar I. Boldor și I. Căpălnean, membrii suplenți. Apoi s'a făcut prezentarea memorandumului bienaliștilor, în ce privește îmbunătățirea stării materiale a lor. S'a primit propunerea, ca să se încredințeze și roage Preaven. Sup. bisericăescă a face după bună sa chibzuială pașii necesari.

S'a adresat apoi din partea preoților tractuali, întruniți în Sinod, Înalt Preasfințitului și Bunului Mitropolit o scurtă, dar de

suflete mișcătoare scriptă, prin care ei aduc la cunoștința Iubitului Părinte, că în lupta ce are să o poarte pentru integritatea bisericii ei totdeauna vor fi ostașii aceia buni, în cari să se poată încrede cu deplină siguranță și la caz de lipsă totdeauna îi va afla deplin și bine înarmați. Își exprimă simțăminte de dorință, ca Dumnezeu Preabunul Părinte să-i dea tărie, sănătate și putere, ca toate încercările, cari turbură liniștea și pacea bisericii de azi, să le învingă cu ușurință spre binele întregului popor păstorit de El.

Tractându-se apoi câteva chestii, cari privesc mai de aproape întresele locali tractuale sinodul se ridică, rămânând ca pe toamnă să se întâlnească în Varfalău.

A urmat apoi masa. Părintele Gajia și-a arătat și de astă dată dragostea sa. Ne-a tractat așa cum un adevărat tată poartă să-și tracteze fii săi. S'a văzut pe fața lui bucuria cu care ne-a primit.

Masa s'a ridicat pe la orele patru, când toți mulțumind de buna primire am plecat la ale noastre.

Laudă trebuie să aduc părintelui Gajia, care în comuna aceea mică unde abia auzi vorbind românește, poporul și-a păstrat limba și datinele lui strămoșești și mai presus de toate, dragostea față de sfânta noastră biserică.

Iar poporul deși se află într-o stare materială, nu pot zice prea bună, din avutul său contribuie zilnic la creșterea, înflorirea și prosperarea binelui său sufletesc. — Do-vadă e credinciosul Mihail Moldovan, care din câștigul cu palma a dăruit pe seama bisericii un potir aurit în preț de 80 coroane.

Coresp.

I. Reuniune de înmormântare din Blaj.

Convocare.

I. Reuniunea de înmormântare din Blaj invită la

a VII-a adunare generală,

ce se va ține la 31 Martie n. 1912 la 2 ore d. a. în localul Casinei române din loc după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul asupra gestiunii an. 1911.
4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului.
5. Alegerea casarului și a unui membru în consiliul direcțiunii pe 2 ani.
6. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința conziliului direcțiunii ținută la 31 Martie 1912.

Aurel C. Domșa,
director.

Alexiu Pop,
casar.

* * *

Raportul Consiliului de direcțiune asupra gestiunii anului 1911.

Onorată adunare generală!

Făcându-ne raportul asupra anului al VII. de lucru, ținem mai întâi să vă aducem mulțumirile noastre pentru încrederea, ce ni-a arătat adunarea generală ținută la 9 Aprilie n. 1911 dându-ne conducerea reuniunii pe un nou ciclu de 3 ani. Dar comitetul D-v. n'a avut parte să fie nici măcar un an complet, căci moartea a răpit

de foame, răspuse acela, ținându-se cu mâinile de pânze.

A doua zi curg ei galbinii din cornul bouului, curg și curg. El își duse de dimineată un târnăcop (hârlet), căci știa din povestirea de acasă a lui Pătruț că 'n ziua a doua curg galbinii.

Și unde nu se pune și sapă o groapă adâncă și duce toți galbinii și-i îngroapă. „Măne când voi pleca vin după ei și-i desgrop” zise el.

Seara îl întreabă bătrâna:

— N'ai văzut nimic deosebit pe câmp?

— Ce să văd? Iarbă verde.

— Ei tinere, tinere, zise sfânta Duminecă, te-aș mai țineă că-mi place de tine, dar știu că ți-e dor de casă. Dimineată îți dau simbria și poți pleca. „Simbria mi-o iau eu — îți zise slugulița — numai să vină odată dimineată”. Dimineata, sfânta-i dă cutiuța. El pleacă fără să zică ziua bună, fără să-i sărute mâna, fără să-i mulțumească. Se furișează prin pădure, aleargă, ajunse la groapa unde ascunseze galbinii. Dar groapa era goală, banii nicăiri. Mănos porni prin pădure și când ajunse pe o cale își zise: cel puțin am cutiuța. Și frate meu a venit numai c'o cutiuță. Bătrâna mi-a spus să n'o deschid până acasă, dar eu tot voi deschide-o să văd ce-i.

S'a oprit pe-o buturugă și a deschis cutia. Dar îndată începu să alerge cu groază: din cutiuța lui eșiră șerpi, bălauri, lupi și

toată gadina cea sălbatică, de cari până atunci nu era prin păduri. Abia a putut scăpa în curte la ei dinaintea unui lup, care-l fugări până în sat.

— Aha! — zise Nicușor, când bunicul le o sfârși a doua oară povestea. „Așa i-a trăbuit.

— Să nu fi ascuns prăjiturile.

— Să nu fi îngropat banii că n'au fost a lui.

— Să nu ă minjit.

— Să fi sărutat mâna sfintei Dumineci.

Observările pușorilor erau tot mai dese, de câte ori le spunea bunicul povestea celor doi frați.

Le-o povesti de atâtea ori până când copiii nu mai aflau nici o plăcere într'ansa și trebuia să întrevină și noru-sa, să le spană alta. Dar ori câte știa, slabiciunea lui era mare pentru istoria celor doi frați, și pușorii trebuiră s'o mai asculte, până ce odată băgă bunicul de seamă că cineva caută prea des prin punga lui. În urmă îl prinse: era Ionică. El lua câte doi trei bani, alerga la prăvălie și aducea la toți bomboane înflorite în verde și roșu.

De atunci bunicul cerceta să afle altă poveste potrivită pentru pușori, împotriva furtului.

I. Agărbiceanu.

din mijlocul nostru pe venerabilul bătrân d. George Vancea, unul dintre cei dintâi membri ai reuniunii noastre și cel mai zelos al comitetului, din care a făcut parte dela înființarea reuniunii. Iar d. cassar Vasile Suciu, prefectul tipografiei, care a lucrat atât de mult, pentru aducerea în ordine a încasării taxelor dela membri, — în considerația multelor sale ocupațiuni a cerut mai de multe ori să-l dispensăm dela această încredințare, pe care n-o mai poate purta așa cum ar dori. Urmează dară, că adunării de azi îi revine și completarea acestor două locuri devenite vacante cu multă părere de rău din partea noastră. Incolo reuniunea noastră așezată pe baze destul de tari și-a urmat cursul său de dezvoltare regulat și activitatea comitetului a fost restrinsă numai la primirea membrilor noi și la asigurarea ajutoarelor pentru familiile membrilor repausați.

Cu finea anului 1910 reuniunea numără 329 membri. În decursul anului s'au primit 18 membri și s'au reprimis 9, au repausat 12, la sfârșitul anului 1911, au rămas 344 membri.

Membrii repausați în decursul anului 1911 sunt următorii: 1. Valeria Baciu (430), 2. Antonia Ötvös (71), 3. Ioan Ilieș (117), 4. Oprea Lina (113), 5. Ötvös Lajos (91), 6. Iosif Mureșan, (7). Ana Dénes (294). 8. Paraschiva Bela (18), 9. Nicolae Bumbi (110). 10. George Vancea (65), 11. Nița Mureșan (442), 12. Maria Răsăila (412).

Averea reuniunii a crescut în anul trecut cu Cor. 583.42 cum apare din tabloul despre circulația casei în anul 1911. Intratele fondului general au fost de Cor. 688.62, iar eșitele de Cor. 1805.20. Starea actuală a fondului e de Cor. 5155.48.

Fondul de rezervă are Cor. 1015.80.

Prezentând acest raport rugăm Onorata adunare generală:

- a) a lua spre știre aprobătoare acest raport.
  - b) a da absolut Consiliului și cassariului pentru gestiunea anului 1911 și
  - c) a decide asupra celorlalte propuneri în ordinea zilei.
- Blaj, din ședința consiliului de direcțiune dată în 21 Martie 1912.

A. C. Domșa,
director.

Alexiu Pop,
notar.

Circulația casei în anul 1911.

Intrate.

Sald din 1910	4571.98
Taxe de înscriere	46.80
Încasări	1977.10
Beținuți pentru fondul de rezervă	151.37
Interese după depuneri	213.35
Suma intratelor	6960.60

Eșite.

12 ajutoare	1511.—
Cassarul și încasatorul	240.—
Spese curente	23.—
Tipărituri	31.20
Sald la 1912	5155.40
Suma eșitelor	6960.60

Averea.

Fond de rezervă	1015.80
Profit curat	4139.60
Suma averii	5155.40

Blaj, la 31 Decembrie 1911.

A. C. Domșa, Vasile Suciu,
director. cassar.

S'a revăzut și aflat în ordine:

Blaj, la 22 Martie 1912.

Comitetul de revizuire:

Victor Muntean. Dr. Oct. Prie.
Octavian Măcelar.

Noutăți.

O înștiințare. Numărul 6 (25 Martie) a revistei „Cultura Creștină“ va ieși, din motive cu totul independente de noi, deodată cu Nr. 7 (10 Aprilie), ca dublu în mărime de 4 coale de tipar.

Redacția „Culturai Creștine“.

Mulțumită. Curatorul bis. gr. cat. din Spring își ține de plăcută datorință a exprima cea mai intimă mulțumită și pe calea aceasta Onoratei Direcțiuni a băncii de economie „Sebeșana“, care a binevoit a vota pentru biserica noastră 50 cor. Dea Dumnezeu ca și altele să urmeze aceasta faptă, ce de sine să laudă. Spring la 19 Martie 1912. Petru Cordea, parch gr-cat.

Pedeapsă grozavă au primit niște țărani din comuna Chiajna lângă București pentru un fort. În jurul Bucureștilor sunt mai multe forturi (fortărețe), pe cari se află tunuri mari, cari aruncă gloanțe cât un copil. De multe ori fac soldații de cetate deprinderi de pușcat. Gloanțele acestea, numite obuze, răsbat până departe și intră și în pământ. Legea cere, ca cel ce găsește astfel de obuze, să înștiințeze la primărie sau la postul de jandarmi, mai ales, că uneori obuzele nu plesnesc și sunt pline de prav de pușcă. Sunt însă unii oameni, cari caută noaptea pe ascuns obuze de acestea. Scot pravul din ele, iar obuzele le sparg și le vând ca fier vechiu. Așa s'a întâmplat și dăunăzi. Câțiva țărani au găsit patru obuze pline încă. Când să scoată pravul din unul obuzul a explodat. Patru țărani au fost omorâți, trei răniți greu, iar casa, în care lucrau sfărâmată.

Sălbătăcie jandarmerească. Pe trenul Brașov—Cluj, au voit să meargă la Cluj 100 muncitori români. Cu toate că muncitorii aceștia au avut bilet de clasa III-a nu au voit să-i lase a se urca în vagoanele pentru persoane, ci în cele pentru marfă. Muncitorii ștind și ei, că după-ce au plătit odată, ca ceilalți călători, au și ei dreptul se călătorească în vagoanele pentru persoane, și așa nu au voit să treacă în vagoanele pentru marfă. La gara Ciucea însă, direcțiunea trenurilor i-a așteptat cu jandarmii, cari au provocat pe muncitori din nou se părăsească vagoanele. Muncitorii s'au împotrivit din nou, așa că jandarmii cu baionetul pe pușcă au dat atac asupra lor. Un jandarm a străpuns cu baionetul pe muncitorul Ștefan Bodiș, care acum se află pe pat de moarte în spitalul din Cluj.

De sigur că se va porni cercetare, dar nu în potriiva celor, ce au ordonat-o aceasta, ci în potriiva muncitorilor, cari nefind unguri sunt oameni totuși și ei, și prin urmare nu sunt siliți se călătorească în vagoanele pentru transportul de mărfuri și animale. E de tot fidelă icoana despre cultura acelor oameni sălbatici. De altcum am mai văzut destule.

Economii și grădinarii cum se cade, cari își știu face calculii în ale economiei, cumpără sămânțuri numai dela Mauthner, chiar și atunci, când dela alții le-ar putea cumpăra mai ieftin. Ei au aflat, din experiență că prețul redus se poate face numai în paguba cumpărătorului, luând marfă de calitate mai proastă. (31) 10—13

Despărțământul Blaj al „Astreii“ invitat la conferența „Viața lui Isus“, ce-o va ține prof. dr. Rusu, Duminecă în 24 n., fix la orele 6 seara, în Casina română. Expunerea va fi însoțită de proiecțiuni cu schiop-ticonul!

Exploratorul polului nordic. Cook va face în lunile Aprilie și Maiu un turneu prin Germania, Austria, Ungaria și Elveția, pe unde va ține conferințe.

În jurul atentatului contra regelui Italiei. Ziarele din Roma anunță, că Nicolae Tacici — arestat zilele aceste — a făcut mărturisiri complete în fața procurorului. Tacici a declarat, că el a pus la cale atentatul contra părechi regale italiene. El este supus turc, anarhist convins și a venit la Roma din Geneva.

Minunea grădinăritului. Mult s'a scris despre dezvoltarea miraculoasă a grădinăritului și multe de toate am cedit despre perfecțiunea de admirat a artei grădinăritului japonez. Dar toate acestea au servit mai vartos pentru delectarea și pentru ochiul privitorului. Acum am primit știre despre un nou triumf al grădinăritului, care ie e în stare să aducă un folos incalculabil pentru viața practică. Evenimentul acesta e meritul proprietarului Adolf Buding, din Billéd. Lui i-a succes după multe ostenele să nobilizeze un soi de nuc, epocal pe terenul grădinăritului. Acesta aduce fructe multiple, în felul unei ciorchine. Are avantajul economic, că fructele lui în ciorchină de câte cinci la olaltă, sunt aproape așa de dese ca fructele nucului comun. Prin urmare, având în vedere, că fructele ciorchinei sunt tot atât de mari și bine dezvoltate, ca și ale nucului comun, noul soi de nuc rodește pe de cinci ori mai multe fructe decât nucul de rând. Rezultatul acesta a produs senzație uriașă; și pentru a delătura indoiala celor interesați din depărtări, marele proprietar Adolf Buding a constatat acest rezultat strălucit al grădinăritului prin document notarial public din 12 Septembrie 1904 Nr. 76. De atunci încoace au crescut în grădina sa nuci, ce au produs rod cu câte 16 nuci într'o ciorchină. Inprejurarea aceasta o recomandăm cât mai călduros P. T. public, mai ales amatorilor de pomi și de fructele grădinii. În primăvara aceasta se mai află încă un cvant oare-care de nuci, dela 4—5—6 ani pentru sădit, cari se pot comanda dela proprietarul Adolf Buding în Billéd (comitatul Torontál). Acest soi de nuc crește rapid, supoartă deplin gerul iernii, e umbros și în economia casei de foarte mare folos.

(53) 1—1.

Calfă tină și învățacel

se primesc în prăvălia de manufactură și mărfuri curente. — La învățacel se cere să fie absolvat 1—2 cl. gimnaziale sau asemenea școli.

A se adresa la:

Augustin Stupariu.
Balázsfalva.

(46) 6—6.

(40) 7—7.

Se caută

o bucătăreasă pentru „Internatul de fetițe din Blaj“. — Simbria 30 cor. la lună, odae separată și vipt.

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistrița.

(Continuare).

— Eu nu înțeleg nimica, răspunse Ruxanda cu sfială. Vodă rîdea din tot sufletul de hazlia prorocie a cucului, pe când jupănița se făcea nizaș și trecea cu vederea șaga Măriei Sale, care o atîngea.

Doamna Despina știa bine, că Ștefăniță puse ochii pe fiica-sa mezină, Ruxanda. Aceasta o cunoștea din vorbele-i dulci și gingașe, din lungile-i și neîntreruptele preumblări, din ochii aprinși de-o tainică dragoste.

Și inima Doamnei Despina creștea de bucurie la gândul luminos, că copilă-i va fi pețită de Voievod și îi va vedea strălucind pe dalba-i frunte feciorească cununa de domniță a Moldovei.

Chiar și Doamna Ruxanda incredințată sus și tare pe bătrâna Despina, că Ștefăniță va cere încurând mâna meziniei, care numără de abia cincisprezece primăveri. Această convingere a Doamnelor izvorea din faptul, că pravila și datina Țării îndatorea pe Domn să-și aleagă soția tot din odrasla domnească. Devreme-ce copilele Despinei erau jupănițe de neam domnesc, curate vlăstare ale lui Neagoe Bașarabul, fost Domn al Țării Românești, — căsătoria lui Ștefăniță cu Ruxanda era foarte ușoară și cu putință.

Chiar și boerimea, care dorea la Curte, aștepta cât mai de curând ziua logodnei noilor însurați.

Cu toții se bucurau de viitorul de aur al tinerilor, — numai în inima Stanei, sora Ruxandei și fiica mai vîrstnică a Despinei, se născu o neagră pizmă față de fericirea și norocul meziniei.

Ea vedea în soră-sa o rivală, ce-i năruște visurile de aur și îi spulberă dorul de-a ajunge domnița Moldovei. Doamnele mari grăiau adese între dănsule, că mai mult ține Stana la Măria Sa decât Ruxanda. Despre acest lucru știa și Ștefăniță — dar el tocmai de aceea caută să robească, să euce-rească cu ori-ce preț inima copilăndrei mezine. Ruxanda, gingașă din firea ei, pricepu pricina pizmei și urei ce-o tânuia soră-sa față de dânsa, de aceea se feria de ființa Măriei Sale, — deveni față de Ștefăniță rece ca ghița, — numai ca Stana să aibă parte și noroc de a-și ajunge implicite dorurile și visurile-i de domniță.

Ștefăniță nu știa ce luptă străjuică se petrecea în inimile duor surori ce se îndrăgostiră de dânsul; nu putea înțelege de ce se apropia Stana așa de mult de ființa lui, pe când Ruxanda se îndepărta tot mai mult de dânsul... Dar Ștefăniță știa numai atîta, că el nu iubește pe Stana, deși ea l'ar iubi ori-cât de mult, — el iubește numai pe Ruxanda, deși ea poate nu l'ar iubi. În acest curios contrast de sentimente era o ghicitoare greu de deslegat pentru Ștefăniță.

Intr-o seară senină pe răcoare, se primbla Doamna Ruxanda cu mezina prin aleele parcului.

— Ei, cum îți pare Ștefăniță, — o întrebă doamna Ruxanda.

— Cum să-mi pară? — e o fire curioasă, cu una nu-l pot pricepe.

— Și de ce, Ruxandito?

— Da, vezi de ce, bate toate fetele la cap... Parcă eu nu văd, că acum face curte și soră-mea, după ce mi-a făcut și mie? Parcă n'am auzit că-i legat și de fetele Vornicului Tăutu?... hm!... dar...

— Dar, — întrerupse Doamna — dar ori-cum o fi, și-o pot spune verde în ochi, Ruxandă dragă, că Măria Sa ține foc la tine...

— Poate să țină... mie îmi e tot atîta, — răspunse jupănița cu un fel de rece nepăsare, — dacă ar ține într'adevăr la mine, după-cum spui, atunci n'ar face cu ochiul tuturora...

— Și de aceasta nu ți-e drag? Eu nu te-am crezut să fi așa de geloasă din fapt, că Măria Sa stă une-ori de vorbă și cu alte jupănițe...

— Una-i vorba, alta i dragostea... Pe când stăteau așa de vorbă, la întrușul aleeilor se întîlniră cu Ștefăniță și Stana, cari de asemenea se primblau singuri pe aleele parcului.

Niște fiori reci trecură prin trupul jupăniței Ruxandei, când văzu pe Ștefăniță, ținând de brat pe Stana.

— I-ai văzut? — întrebă jupănița pe Doamna Ruxanda.

— Da, i-am văzut...

— N'am dreptate?

— Cam așa...

— Atunci?

— Atunci Ruxanda, dă-i pace! Ele mai vorbiră despre multe alte, și simțindu-se obosite, se așezară pe niște lațe. Vântul legăna a lene virfurile pomilor. Din senin cernea roua proaspătă de noapte. Stelele tremurau în adâncul zărilor sinelui. Din când în când țîriau greceșii, pe cari îi îngăna vre-un pitalac stingher.

Pe alee se auzia un rîset infundat — și niște vorbe nelămurite. Părea, că Ștefăniță cu Stana se apropiau din ce în ce spre ele. Se auziau niște pași.

— Taci, să nu te audă Ruxanda. — Aceste vorbe rostite de Stana se auziau de minune în liniștea nopții.

— Ei și dacă n'ar auzi, ee-i cu aceasta — grăi Ștefăniță Stanei.

— Vorbește mai încet Ștefăniță, pentru Dumnezeeu sfântul...

— Ți-am zis-o și ți-o zic pentru cea din urmă dată, că Ruxanda mi-i dragă ș'atîta-i totul...

— Dar ce folos, dacă ea nu te iubește...

— Aceasta-i treaba ei jupănițe, dar eu țin foc la dânsa... mîni'am să-i cer mîna...

— Ah, Ștefăniță... ce spui?

— Înzădar Stano, iartă-mă, dar altfel nu pot... fiu bună și nu ne pizmui fericirea...

— Oh, Dumnezeeule! — Oftă Stana în glas mare, rămânând pe drum. În glasul ei tremurător vibra desnădejdea neagră.

Doamna Ruxanda împreună cu mezina se sculară tocmai cu puțină vreme mai înainte de a trece Măria Sa cu Stana. Ele auziră și înțelesară prea bine rostul convorbirei lor, care le dădu mult de gîndit.

A doua-zi Ștefăniță des de dimineată își făcea tot planuri, cum ar fi mai bine, să zică Ruxandei tot ce-i zace pe inimă...

(Va urma.)

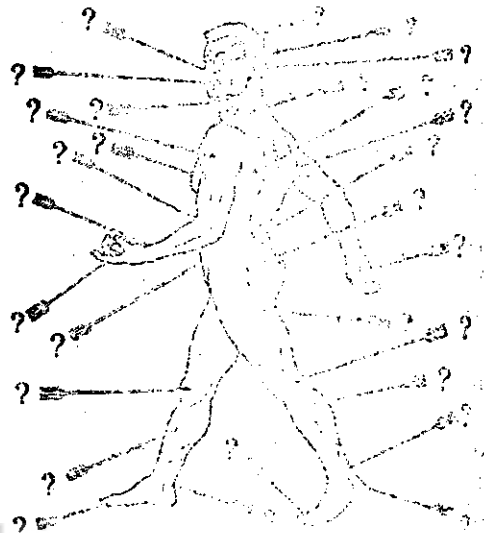
Posta Administrației.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Casina, Lugoj* pe 1912 întreg. *Maros-oroszfalu* pe 1907 și 1908 sem. 1. Binevoitori a ne trimite și restul. *Lechincioara* pe 1909, 1910 și 1911. *Vetés* pe 1911. *A. Br. Bala-mare* pe 1910, 1911 și din 1912 trimestrul prim. Asil de copii puteți înființa. În Blaj nu se mai pot equalifra. din lipsa de sprijin al provinciei — A. P. datorește în deosebire pe 1902—1907. Îi rugăm să plătească.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUȚIA.

Te săgetează? (Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica Centrale Nr. 122 (Zágráb).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, înce-tează durerile; repede și sigur vindecă: re-umă, (spure), slăbire de nervi, jughinuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amortăală, dureri de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără pă-reche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent ori ră-ceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 duple ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cuno-ștință, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de ficie, greață, ame-teală, răgușeli, haemoroides și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la co-mande să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zagrab).

(33) 5-24

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körút 29.

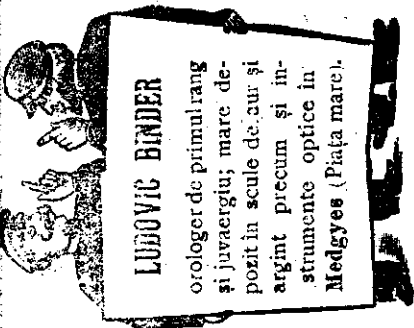
Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și
4-5 p. m.

(3) 10-52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

Prețuri fixe, solide!

orologer de primul rang și juveargiu; mare de poză în scule de aur și argint precum și instrumente optice în Medgyes (Piața mare).

Recomandă atenției On. P. prăvălia sa bine aranjată. Mare asortiment în Cadouri de Crăciun și de Anul nou.

(99) 19-26

Serviciu culant!

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44x8 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 20 cor.

NAGYENYED re
Alsófehéř m.

să se adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, pueți, etc.

Vițe altoite

(80) 12-12
(calitate superioară) viță europeană și americană cu și fără rădăcini. (Catalog instructiv la cerere gratuit).

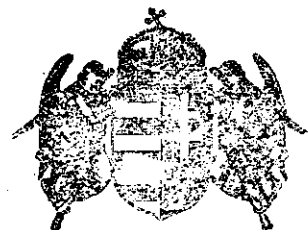
FISCHER és **Tarsai**
faiskolák és szőlőültetvénytelepek

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

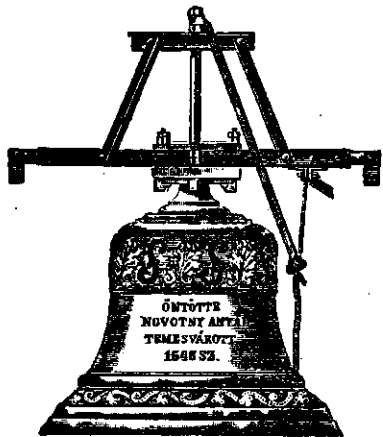
in Țișișoara-Fabric 4. 12-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură priu aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

E dușmanul său propriu

Cel-ee vrea să-și planteze viie și nu cere mai înainte oferte de vițe de viie americană și de nobilitarea vițelor dela (15) 8-10

Mill-Telep cu mai multe milioane de altoi de viță de viie

in **NAGYÖSZ.**
Cea mai mare școală de pepinării de viță din Europa medie.

Catalog gratuit

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Frideric Ipsen și soțul.

Depozit special de ghete în

Sighișoara, — Medgyes (Piața mare Nr. 26), — Brașov.

Specialitate:

Ghete sanitare pentru copii.

Prețuri la pereche:

Cele mai bune 16 cor. 50 fil.
De gală . . . 20 „ 50 „

Box Calf cu găitane; Americani cu talpă dublă pentru Domni 16 coroane 50 fil.

„Prețcurant gratis și franco“.

(98) 19-26

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e *Dr. Aurel Vlad*, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atacată de peronosporă, altoii sunt dezvoltati la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită *franco și gratis catalogul* despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii

Proprietarii de vii să se adreseze ea încredere deplină la (19) 22-45

Administrația „Domeniului din Bobalna“

Bábolna u. p. Szászváros.

Onorată Preoțime!

Vă rog a nu întârzia cu comanda de vin pentru sântele paști, ca să poată ajunge la timp.

Rămân, rugându-mă de spriginul On. Dvstre, asigurându-Vă de serviciu creștinesc.

Cu toată stima:

Petru Benea,
proprietar de vii
Világos, com. Arad.

Catalog să trimită gratuit. (44) 9-13

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „*trei brazi*“

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonboane exceptional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: **Carol Schiesl** farmacist Blaj. (86) 20-22

George Dundler

curelar și șelar
în Mediaș—Medgyes
A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de **tacămuri (hamuri) fine** pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află șele de calitate cea mai bună; precum și tot felul de scule pentru șele, **harapnice (biciuri)** și toți articlii aparținători branșei acesteia.

Primește reparaturi și le efectuește prompt.
(84) 26-26.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chillii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, poicandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 47-104 (Központi városháza mellett).

Români replantați viale cu altoi dela firmă **Română!**

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochii de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atâtea de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețuri și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 39-?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. **avantajii deosebite**) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. pe porate pe spese de înmormântare. Mai departe contra **accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.**

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,003,540-78
Capitalo asigurate pe viață achitate		4,824,301-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,539,992-
	vieță	11,020,266-
Fonduri de întemeiere și de rezervă		2,423,217-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cersuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 39-?